HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

לכל מגלגלין. על ידי כל שבועה דרבנן מגלגלין חוץ מעל יד שבועת שכיר שאין מגלגלין עליו ע"י שבועה אחרת לפי שהיא עצמה אינה מן הדין אלא להפיס דעתו של בעל הבית כדאמר בכל הנשבעין (לעיל דף מה.): **לכל אין מקילין.** אלא מגלגלין והיא היא: **נפשוט ו.** מה לא טען המוסיף שיגלגלו עליו יפשמו לו בית דין גלגול למאן דאמר מגלגלין ולמ"ד אין מקילין אם טען גלגול אין מקילין עליו אלא מגלגלין ואם לא טענו אין לנו לפשוט לו:

הדרן עלך כל הנשבעין

ארבעה שומרין. נושא שכר. שומר נשכר: **נשבע על הכל.** אלא פשיטא: **משלם את הכל.** כל הנך דמימנו במתני' שכר שבויה ומתה וגניבה ואבידה אבל מתה מחמת מלאכה פטור דלמא לנוקמה בכילתא שיילה: **נושא שכר והשוכר כו'.** וכולהו מקראי ילפי' בהשואל בנשבע מליענא [לד:]. והמשנה הזאת כגר שנייה בהשוכר את הפועלים [שם נג.] כל כי האי גוונא והאי דהדר רבי ותנייה הכא משום דצעי למימני חיובי ופטורי דקרבן שבועה דילהו תנא בריש חיובי ופטורי דממון דילהו לפי שקרבן השבועה לחיובי ופטורי תלוי בכך אלא נשבע על דבר שהוא מחוייב עליו אם הודה ובשבועתו פטור עצמו מלשלם ונמצא שבועתו ממון וחייב קרבן שבועת הפקדון וחומש ואלא נשבע על שקר על חנם כגון שאם הודה לא היה משלם אינו חייב קרבן שבועה שלא כפרו ממון כדמפרש ואזיל אמר לשומר חנם כו' עד פטור שאילו הודה לא היה משלם ונמצא שאין כאן כפירת ממון ופטור מקרבן שבועה: **ר"ג היכן שורי אמר לו לאבד משביעך אני ואמר אמן והעדים מעידין אותו שאכלו משלם קרן וחומש ואם נשבע לו נגנב משביעך אני ואמר אמן והעדים אותו שגנבו משלם קרן וחומש ואם נשבע לו נאבד או נשבר או נגנב או שמת או נשבה או שנשבר או נשבה או נגנב או שמת או נשבר או נגנב או נשבה או נאבד נגנב והוא שמת או נשבר או נשבה או נאבד אבד והוא שמת או נשבר או נשבה או נגנב משביעך אני ואמר אמן פטור היכן שורי אמר לו אבד משביעך אני ואמר אמן נגנב או אבד משביעך אני ואמר אמן פטור היכן שורי אמר לו אבד משביעך אני ואמר אמן והעדים מעידים אותו שאכלו משלם את הקרן ואם הודה מעצמו משלם קרן וחומש ואשם היכן שורי משביעך אני ואמר אמן והעדים אותו שגנבו משלם קרן וחומש ואשם היכן שורי אמר לו נגנב משביעך אני ואמר אמן והעדים מעידים אותו שאכלו משלם את הקרן ואם הודה מעצמו משלם קרן וחומש ואשם כדין שבועת הפקדון דאיתה בתא שני [לקמן דף עה.] ואם הודה בקנס ואחר כך באו עדים חייב לרוץ לתקומי מתני' כגון שאמרו לתחוייסים וכה"ג משני התם: **וחמשה רואה עדים שממשמשין ובאין ואחר גנבתי אבל לא טבחתי ולא מכרתי אינו משלם אלא קרן אחר נשואל כו'.** והכי פי' אחר לשומר חנם היכן שורי אמר לו לאבד משביעך אני ואחר אמן והעדיס מעידין אותו שאכלו משלם קרן וחומש ואשם כדין שבועת הפקדון דאיתה בתא עד שמודה ובא מרשעו ובא להתכפר לכתיב בשבועת גזל הגר בפרשת נפש [במדבר ה] והתודו את חטאתם וגו' אחר לו נגנב משביעך כו' בהדיא ילפינן לה בפרק מרובה [ב"ק עה.] בשומר חנם הפוטר עצמו בטענת אבידה אינו משלם כפל אף בשבועה אבל הפוטר עצמו בטענת גנב ובשבועה ובאו עדים משלם כפל דכתיב [שמות כב] אם לא ימצא הגנב אם לא ימצא כמו שהוא אחר אלא עצמו גנבו וכו' כדאיתא התם: **הודה מעצמו משלם קרן וחומש ואשם.** אבל כפל לא דמודה בקנס הוא: **אחר נאחד מן השוק.** הכא לא גרסי' משביעך אני להא אלא שבועה נמי מיחייב כפל שזה גנב ממש הוא ובגנב כתיב (שם) ישלם שניים אלא שבועה: **רואה עדים שממשמשין ובאין.** רבותא דמשמעינן דאע"ג דמחמת גיעותא דעדים חזרי וחייב עצמו בקרן כשאחר גנבתי אפי' הכי הוי הודאה ונפטר מן הכפל וכיון דאין כאן כפל פטור אף מן הטבחה שכפר בה ובאו עדים שגנבו וטבח ומכר דכל היכא דליכא כפל ליכא חיוב טביחה כדאמרינן התם (ב"ק דף עה.): **משלומי מרובה וחמשה** אחר נשואל ומרובה וכיון דכפל ליכא נמי ליה חד: **אחר נשואל כו'.** פטור מקרבן שבועה שהרי אף כשנשבע שקר חייב עצמו בתשלומין ואין בשבועה זו כפירת ממון: **חייב.** שהרי כפרו ממון שאילו הודה מתחייב:

מת

א) לכל מגלגלין חוץ משכיר. פריצ"ג דקתני נקט וה"ה כל הנהו דתני בהדיא כיון שהשבועה לטובתם אין לגלגל עליהם ואין נראה דשבועת שכיר אינה לטובתו דמן הדין היה נוטל בלא שבועה ואין נשבע אלא להפיס דעתו של בעל הבית אלא אמר ר"י דלזוקק נקט שכיר משום דשבועתו אינה אלא להפיס לו את חייבותו כל כך שיכול לגלגל עליו ותע"ג דעד אחד מעידה שהיא פרועה אמר בהכותב (כתובות דף פז:) דאינה אלא להפיס דעתו של בעל (הבית) מ"מ שייך גלגול שבועה דאינה פטורה אלא מגזירת הכתוב אין נשבעין על הקרקעות וגם כל הנשבעין נשבעין ולא משלמין:

הדרן עלך כל הנשבעין

ארבעה שומרין הן שומר חנם והשואל. תע"ג דשומר שכר כתיב בתר שומר חנם הכא מציב החמור יותר אחר הקל יותר: **והעדים מעידים שאכלו.** ל"ג שגנבו ול"ג נמי טבח ומכר משלם תשלומי ד' וה' דהגחל קמץ (ב"ק דף קו:) פריך מינה[ה] לרב דאמר הטוען טענת גנב בפקדון משלם תשלומי כפל טבח ומכר משלם ד' וה' והכא קתני שאכלו משלם תשלומי כפל אבל תשלומי ד' וה' לא תע"ג דת"ק לכזית כשר בלא שחיטה משמע שאכלו גרסי' ולימא למימר להתם בריית' הוא דפריך מינה מדתניא כתם לגוקומיה כר' אחיר והיינו[ו] משום דסתם מתני' ר' אחיר היא ואר"י הא דלא תנא טבח ומכר משלם ד' וה' לף על גב דאמת הוא משום דבקרא לא כתיב ד' וה' בלא בגנב עלמו: **אמר לאחד שבשוק בו'.** בקונטרס ל"ג הכא משביעך אני ואמר אמן דבלא שבועה נמי מיכא כפל בגנב עלמו ולפ"ז ל"ג הודה מעצמו משלם קרן וחומש ואם לחומש ואם ליכא בלא שבועה ובגחזל קמץ (ב"ק דף קו.) משמע בהדיא דגר' ליה דלייך הודה מפי עלמו אין לו אחר עדים לא ומוכח מינה דממון המחוייבו כפל פוטרו מן החומש ונקט משביעך משום סיפא: **ראה עדים שממשמשין ובאין כו'.** לשמואל לאחר במרובה (שם דף עה. ושם) הודה בקנס ואחר כך באו עדים חייב לרוץ לתקומי מתני' כגון שאמרו לתחוייסים וכה"ג משני התם:

מתן

נז א) מיי' פ"ו מהל' טוען ונטען הל' יב סמג עשין נח טוש"ע ח"מ סי' לד סעיף ג:
נז ב) מיי' שם ופ"ו מהל' שכירות הלכה ט סמג עשין שם טוש"ע ח"מ סי' שם וסי' פט ס"ו:
נח ג) מיי' פי"ג מהל' שכירות שם סמג עשין פט טוש"ע ח"מ סי' פט סעיף ו:
א ד) מיי' שם פ"ג הל' ג סמג שם טוש"ע ח"מ סי' ללא סעיף ג:
ב ה) מיי' שם סמג שם טוש"ע ח"מ סי' שמ סעיף ג:
ג ו) מיי' שם סמג שם טוש"ע ח"מ סי' שג סעיף ג:
ד ז) מיי' שם סמג שם טוש"ע ח"מ סי' שז סעיף ג:
ה ח) מיי' פ"ח מהל' שבועות הל' ה:
ו ט) מיי' פ"ו מהל' גזילה הל' ג ופ"ו מהל' שבועות הל' ח ט:
ז י) מיי' פ"ד מהל' גניבה הלכה ג:
ח כ) מיי' פ"ו מהל' גזילה הלכה ג ופ"ו מהל' שבועות הל' ח ט:
ט ל) מיי' פ"ו מהל' גניבה הלכה ד:
י מ) מיי' שם הלכה ו:
יא נ) מיי' פ"ג מהל' גניבה הלכה ט:

רבינו חננאל

שותף או אריס ערב שביעית ולמוצאי שביעית לזה היכמנו מגלגלין אלא לעולם כדאוקימנא מעיקרא ושמ"מ מגלגלין בדרבנן ש"מ: עד כמה מגלגלין א"ר יוחנן ג) עד עבדי אתה שנמכרת לי בעבד עברי: אמר רב הונא לכל מגלגלין חוץ משכיר שאין מגלגלין. רב חסדא אמר לכל אין מקילין חוץ משכיר דמקילין. איכא בנייהו לפתוח לו. כלומר שאע"פ שלא טען טענינן ליה. והללו החמשה כולן אם חלקן בטלה שבועה זו מעליהן שהיא שבועת שמא: והשביעית משמטת את השבועה שנאמר וזה דבר השמטה אפי' דבור משמטת:

הדרן עלך כל הנשבעין

ארבעה שומרין הן שומר חנם והשואל נושא שכר והשוכר. שומר חנם נשבע על הכל והשואל משלם את הכל. נושא שכר והשוכר נשבע על השבר ועל השבויה ועל המתה ומשלמין את הגניבה ואת האבדה.

ג) כ"ה בירושלמי כאן וכגמ' דיין קדושין כח. פיאה פ"ו מהל' רב יהודה ממר רכ:

א לכל מגלגלין חוץ משכיר שאין מגלגלין רב חסדא אמר לכל אין מקילין חוץ משכיר דמקילין מאי בנייהו איכא בנייהו לפתוח לו: והשביעית משמטת כו': מנה"מ אמר רב גידל אמר רב דאמר קרא [1]וזה דבר השמטה ואפילו דיבור משמטת:

הדרן עלך כל הנשבעין

ארבעה [ב]שומרין הן שומר חנם והשואל נושא שכר והשוכר [ג]נשבע על הכל [ד]והשואל משלם את הכל [ה]נושא שכר והשוכר נשבעין על השבורה ועל השבויה ועל המתה ומשלמין את האבדה ואת הגניבה [ו]אמר לשומר חנם היכן שורי אמר לו מת והוא שנשבר או נשבה או נגנב או אבד נשבר והוא שמת או נשבה או נגנב או אבד נשבה והוא שמת או נשבר או נגנב או אבד נגנב והוא שמת או נשבר או נשבה או אבד אבד והוא שמת או נשבר או נשבה או נגנב משביעך אני ואמר אמן פטור היכן שורי אמר לו איני יודע מה אתה סח והוא שמת או נשבר או נשבה או נגנב או אבד משביעך אני ואמר אמן פטור [ז]היכן שורי אמר לו אבד משביעך אני ואמר אמן והעדים מעידים אותו שאכלו משלם את הקרן [ח]הודה מעצמו משלם קרן וחומש ואשם [ט]היכן שורי ואמר לו נגנב משביעך אני ואמר אמן והעדים מעידים אותו ושגנבו [י]משלם תשלומי כפל [יא]טבח ומכר משלם תשלומי ארבעה וחמשה [יב]ראה עדים שממשמשין ובאין אמר רב אבל לא טבחתי ולא מכרתי [יג]אינו משלם אלא קרן אמר לשואל היכן שורי אמר לו

מת